

Raport Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia
kierunku Biotechnologia
Instytut Chemii, Wydział Nauk Ścisłych i Przyrodniczych
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów kierunku Biotechnologia UJK w Kielcach po roku, trzech i pięciu latach od uzyskania dyplomu

Opracowanie:
dr Artur Michalik – koordynator zespołu

Kielce – grudzień 2024

WSTĘP

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach realizowane jest zgodnie z procedurą Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia WSZJK W/6: „Procedura monitorowania karier zawodowych absolwentów” (aktualna wersja: 09, data obowiązywania: 1 listopada 2024 r.). Działanie to zostało umożliwione dzięki nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, która weszła w życie 1 października 2014 r., i stanowi integralną część procesu doskonalenia jakości kształcenia.

Celem monitoringu jest pozyskanie informacji dotyczących aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów UJK na rynku pracy, zebranie ich opinii na temat przydatności zdobytej w trakcie studiów wiedzy, umiejętności i kompetencji w kontekście potrzeb rynku pracy oraz poznanie ich dalszych planów edukacyjnych i zawodowych. Pierwszym rocznikiem objętym badaniem byli absolwenci, którzy ukończyli studia w 2014 r. Monitoring dotyczy wszystkich kierunków studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia. Respondenci są badani trzykrotnie: po roku, trzech oraz pięciu latach od uzyskania dyplomu.

Badanie zostało przeprowadzone za pośrednictwem platformy internetowej, a jego narzędziem był standaryzowany kwestionariusz ankiety. Niniejszy raport został opracowany na podstawie zbiorczych wyników badań ankietowych przeprowadzonych przez Akademickie Biuro Karier UJK. Dodatkowo w przygotowaniu raportu wykorzystano dane z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) szkół wyższych, które obejmują absolwentów studiów pierwszego stopnia z roku kalendarzowego 2022. Na dzień sporządzenia raportu dane dotyczące absolwentów studiów drugiego stopnia z rocznika 2021/2022 nie były jeszcze dostępne w systemie ELA.

CHARAKTERYSTYKA ABSOLWENTÓW ROKU AKADEMICKIEGO 2022/2023

W 2022/2023 roku liczba absolwentów wynosiła 26, z czego ankietę wypełniły 4 osoby, co stanowiło 15,4% udziału. Dla porównania, w badaniu po roku dla rocznika 2021/2022 liczba absolwentów wynosiła 22, a ankietę wypełniło 9 osób, co stanowiło 41% udziału. Widać tutaj wyraźny spadek odsetka respondentów o 25,6 punktu procentowego. Przyczyny mogą obejmować mniejszą dostępność absolwentów lub trudności w ich zaangażowaniu w badanie w roku 2022/2023. Warto podkreślić, że wynik dla rocznika 2021/2022 był jednym z najwyższych w tej kategorii, co może być wymagającym punktem porównawczym.

CHARAKTERYSTYKA ABSOLWENTÓW ROKU AKADEMICKIEGO 2020/2021

W 2020/2021 roku, trzy lata po ukończeniu studiów, liczba absolwentów wynosiła 33, a ankietę wypełniły 3 osoby, co stanowiło 9,1% udziału. Dla porównania, dla rocznika 2019/2020 (również trzy lata po ukończeniu studiów) liczba absolwentów wynosiła 31, a ankietę wypełniło 6 osób, co stanowiło 19% udziału. Obserwujemy spadek odsetka respondentów o 9,9 punktu procentowego. Jest to istotne pogorszenie, choć różnica w liczbie absolwentów badanych w obu latach nie była znacząca. Przyczyny spadku mogą obejmować mniejsze zainteresowanie badaniem w tej grupie lub ograniczone możliwości dotarcia do respondentów.

CHARAKTERYSTYKA ABSOLWENTÓW ROKU AKADEMICKIEGO 2018/2019

W 2018/2019 roku, pięć lat po ukończeniu studiów, liczba absolwentów wynosiła 50, a ankietę wypełniło 16 osób, co stanowiło 32% udziału. Dla porównania, dla rocznika 2017/2018 (również pięć lat po ukończeniu studiów) liczba absolwentów wynosiła 60, a ankietę wypełniło 9 osób, co stanowiło 15% udziału. W tym przypadku odnotowano znaczący wzrost odsetka respondentów o 17 punktów

procentowych, co świadczy o lepszym zaangażowaniu absolwentów z rocznika 2018/2019. Ten wynik może wynikać z bardziej skutecznych działań podejmowanych w celu dotarcia do tej grupy lub większej dostępności respondentów.

LOSY ZAWODOWE ABSOLWENTÓW

Ankiety skierowane do absolwentów kierunku Biotechnologia miały na celu ocenę ich sytuacji zawodowej oraz wpływu ukończonych studiów na ich pozycję na rynku pracy. Absolwenci byli pytani o:

- Stopień satysfakcji z ukończonych studiów w zakresie zdobytej wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.
- Przydatność wiedzy i umiejętności w kontekście wymagań zawodowych.
- Obecną sytuację zawodową, w tym rodzaj wykonywanej pracy (zgodność z wykształceniem) oraz formę zatrudnienia (np. umowa o pracę, samozatrudnienie).
- Bariery, jakie napotykają w rozwoju zawodowym, takie jak ograniczona liczba ofert pracy czy brak praktycznych umiejętności.

Dodatkowo, na podstawie danych z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA), możliwe było uzyskanie informacji dotyczących:

- Stopy bezrobocia wśród absolwentów kierunku Biotechnologia, pozwalającej na ocenę ich aktywności na rynku pracy.
- Średniego wynagrodzenia absolwentów, uwzględniającego różne etapy kariery zawodowej.
- Stabilności zatrudnienia, mierzonej na podstawie liczby zmian miejsc pracy oraz czasu pozostawania w jednym miejscu zatrudnienia.
- Form zatrudnienia, takich jak umowa o pracę, samozatrudnienie lub inne formy aktywności zawodowej.

Na dzień sporządzania raportu dane z systemu ELA obejmowały jedynie absolwentów studiów pierwszego stopnia. Brak dostępnych informacji dla absolwentów drugiego stopnia ograniczył możliwość pełniejszej analizy losów zawodowych tej grupy, co może wpłynąć na kompleksowość wniosków. W przyszłości, po uzupełnieniu danych, rekomendowane jest ponowne przeprowadzenie analizy w celu uzyskania pełniejszego obrazu sytuacji zawodowej absolwentów kierunku Biotechnologia.

WIEDZA

Ogólna ocena zdobytej wiedzy

Po roku od ukończenia studiów (2022/2023) 75% respondentów oceniło swoją wiedzę jako wysoką, a 25% jako średnią, co oznacza znaczną poprawę w porównaniu do wyników z ubiegłego roku (2021/2022), gdzie 22% oceniło wiedzę jako wysoką, 56% jako średnią, a 22% jako niską. Po trzech latach (2020/2021) 25% respondentów oceniło wiedzę jako wysoką, 75% jako średnią, a brak było ocen niskich. Dla rocznika 2019/2020 50% oceniło wiedzę jako wysoką, 33% jako średnią, a 17% jako niską, co wskazuje na spadek ocen wysokich (-25 punktów procentowych). Po pięciu latach (2018/2019) 25% respondentów oceniło wiedzę jako wysoką, 63% jako średnią, a 12% jako niską, co w porównaniu do rocznika 2017/2018 (50% wysokich, 25% średnich, 25% niskich) wskazuje na spadek ocen wysokich (-25 punktów procentowych) i wzrost ocen średnich (+38 punktów procentowych).

Ocena zdobytej wiedzy w kontekście przygotowania do pracy zawodowej

Po roku (2022/2023) 50% respondentów oceniło wiedzę jako wysoką, a 50% jako średnią, co oznacza znaczącą poprawę w porównaniu do ubiegłorocznego raportu (2021/2022), gdzie 11% oceniło wiedzę jako wysoką, 78% jako średnią, a 11% jako niską. Po trzech latach (2020/2021) 25% respondentów oceniło wiedzę jako wysoką, 50% jako średnią, a 25% jako niską. W porównaniu do rocznika 2019/2020, gdzie 50% oceniono jako wysokie, a 50% jako niskie, widoczny jest spadek ocen wysokich (-25 punktów procentowych) oraz wzrost ocen średnich (+50 punktów procentowych). Po pięciu latach (2018/2019) 26% respondentów oceniło wiedzę jako wysoką, 37% jako średnią, a 37% jako niską. W porównaniu do rocznika 2017/2018 (50% wysokich, 25% średnich, 25% niskich) widoczny jest spadek ocen wysokich (-24 punkty procentowe) i wzrost ocen niskich (+12 punktów procentowych).

UMIEJĘTNOŚCI

Ogólna ocena zdobytych umiejętności

Po roku (2022/2023) 75% respondentów oceniło umiejętności jako wysokie, a 25% jako średnie. W ubiegłorocznym raporcie (2021/2022) 44% wskazało ocenę wysoką, 44% średnią, a 12% niską, co oznacza wzrost ocen wysokich (+31 punktów procentowych) i eliminację ocen niskich. Po trzech latach (2020/2021) 25% oceniło umiejętności jako wysokie, a 75% jako średnie. W roczniku 2019/2020 było to 33% wysokich i 67% średnich, co oznacza spadek ocen wysokich (-8 punktów procentowych). Po pięciu latach (2018/2019) 25% respondentów oceniło umiejętności jako wysokie, 56% jako średnie, a 19% jako niskie. Dla rocznika 2017/2018 było to 38% wysokich, 25% średnich i 37% niskich, co wskazuje na spadek ocen wysokich (-13 punktów procentowych) i wzrost ocen średnich (+31 punktów procentowych) oraz spadek ocen niskich (-18 punktów procentowych).

Ocena zdobytych umiejętności w kontekście przygotowania do pracy zawodowej

Po roku (2022/2023) 50% respondentów oceniło umiejętności jako wysokie, a 50% jako średnie. W ubiegłorocznym raporcie (2021/2022) było to 22% wysokich, 67% średnich i 11% niskich, co oznacza wzrost ocen wysokich (+28 punktów procentowych) i brak ocen niskich. Po trzech latach (2020/2021) 25% respondentów wskazało ocenę wysoką, a 75% średnią, w porównaniu do 17% wysokich i 83% średnich dla rocznika 2019/2020. Po pięciu latach (2018/2019) 19% respondentów oceniło umiejętności jako wysokie, 56% jako średnie, a 25% jako niskie. Dla rocznika 2017/2018 było to 25% wysokich, 38% średnich i 37% niskich, co wskazuje na spadek ocen wysokich (-6 punktów procentowych), wzrost ocen średnich (+18 punktów procentowych) oraz spadek ocen niskich (-12 punktów procentowych).

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

Ogólna ocena nabytych kompetencji społecznych

Po roku (2022/2023) 50% respondentów oceniło kompetencje jako wysokie, a 50% jako średnie. W ubiegłorocznym raporcie (2021/2022) wszyscy absolwenci wskazali ocenę średnią, co oznacza wzrost ocen wysokich o 50 punktów procentowych oraz eliminację ocen niskich. Po trzech latach (2020/2021) 75% respondentów wskazało ocenę średnią, a 25% niską, niepokojący jest brak ocen wysokich. W porównaniu do rocznika 2019/2020, gdzie 17% respondentów wskazało ocenę wysoką, 66% średnią, a 17% niską, widoczny jest spadek ocen wysokich oraz wzrost ocen niskich (+8 punktów procentowych). Po pięciu latach (2018/2019) 13% respondentów oceniło kompetencje jako wysokie, 56% jako średnie, a 31% jako niskie. W roczniku 2017/2018 było to 63% ocen wysokich, 12% średnich i 25% niskich, co oznacza wyraźny spadek ocen wysokich (-50 punktów procentowych), wzrost ocen średnich (+44 punkty procentowe) oraz niewielki wzrost ocen niskich (+6 punktów procentowych).

Ocena nabytych kompetencji społecznych w kontekście przygotowania do pracy zawodowej

Po roku (2022/2023) 50% respondentów oceniło kompetencje jako wysokie, a 50% jako średnie. W ubiegłorocznym raporcie (2021/2022) było to 78% średnich i 22% niskich, co oznacza wzrost ocen wysokich i brak ocen niskich. Po trzech latach (2020/2021) 75% oceniło kompetencje jako średnie, a 25% jako niskie. Dla rocznika 2019/2020 było to 67% średnich i 33% niskich, ponownie niepokoi brak ocen wysokich. Po pięciu latach (2018/2019) 6% oceniło kompetencje jako wysokie, 38% jako średnie, a 56% jako niskie. W roczniku 2017/2018 było to 38% wysokich, 37% średnich i 25% niskich, co oznacza spadek ocen wysokich (-32 punkty procentowe) i wzrost ocen niskich (+31 punktów procentowych).

Analiza wyników ankiet ukazuje zróżnicowane oceny w różnych obszarach oraz w różnych okresach od ukończenia studiów. W kategorii wiedzy, zarówno w ujęciu ogólnym, jak i w kontekście przygotowania do pracy zawodowej, widoczna jest poprawa ocen po roku od ukończenia studiów – odnotowano znaczący wzrost ocen wysokich i brak ocen niskich. Jednak w dłuższej perspektywie, po trzech i pięciu latach, obserwuje się spadek ocen wysokich i wzrost ocen niskich, co może wskazywać na wyzwania w praktycznym wykorzystaniu zdobytej wiedzy.

Podobne tendencje widać w przypadku umiejętności – wyniki po roku są bardzo pozytywne, wskazując na znaczną poprawę w porównaniu do ubiegłego roku. Jednak w kolejnych latach, szczególnie po pięciu, odnotowano spadek ocen wysokich i pojawienie się ocen niskich, co może sugerować potrzebę dalszego wsparcia absolwentów w wykorzystaniu zdobytych umiejętności na rynku pracy.

W kategorii kompetencji społecznych po roku widoczny jest wyraźny wzrost ocen wysokich i eliminacja ocen niskich, co sugeruje pozytywny wpływ zdobytego wykształcenia na rozwój społeczny absolwentów. Niemniej jednak w perspektywie dłuższego okresu, po trzech i pięciu latach, widoczny jest brak lub znaczne ograniczenie ocen wysokich, a także wzrost ocen niskich, co wskazuje na konieczność lepszego wsparcia w zakresie zastosowania kompetencji społecznych w pracy zawodowej.

Od roku akademickiego 2022/2023 wprowadzono nowe programy studiów na kierunku Biotechnologia, które uwzględniają zmieniające się potrzeby rynku pracy oraz wnioski z wcześniejszych analiz i wizytacji PKA. Warto zauważyć, że obecne wyniki ankiet odnoszą się jeszcze do studentów, którzy tylko częściowo realizowali zaktualizowane programy. W związku z tym należy oczekiwać, że w przyszłych edycjach badań ankietowych rezultaty mogą ulec poprawie, szczególnie w zakresie długoterminowej oceny wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Nowe programy mogą wnieść pozytywny wkład w trwałą poprawę wyników i zwiększenie satysfakcji absolwentów.

ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE

W 2022 roku odnotowano zatrudnienie na poziomie 52,9% dla absolwentów pierwszego stopnia Biotechnologii, co oznacza spadek o 29,5 punktów procentowych w porównaniu do roku 2021 (82,4%). Ryzyko bezrobocia zmniejszyło się z 6,1% w 2021 roku do 0,7% w 2022 roku, co wskazuje na dalsze wzmocnienie pozycji absolwentów na rynku pracy pod względem unikania bezrobocia. Wskaźnik samozatrudnienia obniżył się z 11,8% w 2021 roku do 4,2% w 2022 roku. Jednym z istotnych czynników tłumaczących spadek liczby zatrudnionych jest to, że znaczna część absolwentów z tego rocznika mogła zdecydować się na kontynuację nauki. To znajduje odzwierciedlenie w innych danych, które pokazują wysoki odsetek osób nieobecnych w rejestrach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), lecz niebędących bezrobotnymi. Może to świadczyć o ich zaangażowaniu w dalsze kształcenie lub inne formy aktywności niezwiązane z rynkiem pracy.

WYNAGRODZENIA

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto absolwentów pierwszego stopnia w 2022 roku wynosiło 2584,34 zł, co oznacza wzrost o 49,87% w porównaniu do roku 2021 (1448,09 zł). Wynagrodzenie absolwentów w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce wynosiło odpowiednio 24,1% w 2021 roku i 38,5% w 2022 roku, co wskazuje na znaczącą poprawę pozycji absolwentów względem średnich wynagrodzeń krajowych. Ta pozytywna zmiana sugeruje, że rosnące wynagrodzenia absolwentów mogą wynikać zarówno z lepszej sytuacji na rynku pracy, jak i rosnącej wartości kompetencji zdobytych na kierunku Biotechnologia.

STABILNOŚĆ ZATRUDNIENIA

Analiza stabilności zatrudnienia wskazuje na pozytywne tendencje. Średni czas poszukiwania pracy zmniejszył się z 5,08 miesiąca w 2021 roku do 4,67 miesiąca w 2022 roku, co świadczy o szybszym dostępie absolwentów do rynku pracy. W przypadku form zatrudnienia absolwenci z rocznika 2021 w 75% pracowali na umowę o pracę, a 25% na umowę cywilnoprawną. Trzy lata po ukończeniu studiów 50% absolwentów rocznika 2020 było zatrudnionych na umowę o pracę, a pozostałe 50% podzielono równomiernie między umowy cywilnoprawne i osoby niepracujące. Dla rocznika 2018 pięć lat po ukończeniu studiów 69% absolwentów pracowało na umowę o pracę, 19% na umowy cywilnoprawne, a 12% wskazało samozatrudnienie lub brak pracy. Te wyniki wskazują na względną stabilność w preferencjach form zatrudnienia.

Zgodność wykonywanej pracy z wykształceniem również różniła się między rocznikami. Po roku 75% absolwentów rocznika 2021 wskazało pracę częściowo zgodną z wykształceniem, a 25% pracę niezgodną. Po trzech latach 25% rocznika 2020 wykonywało pracę zgodną z wykształceniem, 25% częściowo zgodną, a kolejne 25% niezgodną lub nie pracowało. Pięć lat po ukończeniu studiów 38% absolwentów rocznika 2018 wykonywało pracę zgodną z wykształceniem, 19% częściowo zgodną, 19% niezgodną, a 19% nie pracowało. Wyniki sugerują, że im dłużej absolwenci są na rynku pracy, tym większa jest różnorodność w rodzajach wykonywanej pracy i jej zgodności z wykształceniem.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Analiza wyników z ubiegłorocznych ankiet wskazuje na ogólnie pozytywne aspekty sytuacji zawodowej absolwentów kierunku Biotechnologia, zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia, choć nie brakuje obszarów wymagających dalszej uwagi i usprawnień.

Absolwenci wykazują wysoką aktywność zawodową, co odzwierciedla ich atrakcyjność na rynku pracy. Niemniej jednak spadek wskaźnika zatrudnienia w ubiegłym badaniu, szczególnie wśród absolwentów studiów pierwszego stopnia, może być związany z decyzjami absolwentów o kontynuacji edukacji. W przypadku absolwentów drugiego stopnia wgląd w ich sytuację zawodową nie jest tak pełny, ponieważ brakowało danych z systemu ELA, co ogranicza możliwość dokładnej analizy i porównań.

Ryzyko bezrobocia dla obydwu grup absolwentów pozostaje na minimalnym poziomie, co świadczy o ich stabilnej pozycji na rynku pracy. Zauważalny jest jednak brak samozatrudnienia, co może wynikać z preferencji absolwentów dotyczących bardziej stabilnych form zatrudnienia, takich jak umowy o pracę. Warto jednak promować przedsiębiorczość wśród absolwentów, wprowadzając do programu studiów moduły dydaktyczne w formie projektów, które pozwalają na rozwijanie konkretnych kompetencji, wiedzy i umiejętności. Takie podejście może umożliwić absolwentom samorealizację poprzez samozatrudnienie i prowadzenie własnej działalności gospodarczej.

Wynagrodzenia absolwentów pierwszego stopnia w ostatnim badaniu wzrosły o 49,87% w porównaniu do wcześniejszych ankiet, co jest wyraźnym sygnałem poprawy ich pozycji na rynku pracy. Warto jednak

zwrócić uwagę, że wynagrodzenie absolwentów w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w Polsce pozostaje na stosunkowo niskim poziomie, co wskazuje na konieczność dalszego monitorowania i potencjalnej interwencji w celu zwiększenia konkurencyjności absolwentów.

Ocena zgodności wykonywanej pracy z wykształceniem wskazuje, że znaczna część absolwentów pracuje częściowo zgodnie z kierunkiem studiów, co sugeruje konieczność dalszego dostosowania programów nauczania do wymagań rynku pracy. Brak pełnej zgodności pracy z wykształceniem może wynikać również z dynamicznie zmieniających się potrzeb branży biotechnologicznej.

Średni czas poszukiwania pracy zmniejszył się w porównaniu do wcześniejszych lat, co jest pozytywnym sygnałem świadczącym o szybszym wejściu absolwentów na rynek pracy. Wyniki wskazują, że umowy o pracę pozostają dominującą formą zatrudnienia, co świadczy o stabilności zawodowej absolwentów, choć warto promować większą elastyczność zatrudnienia oraz przedsiębiorczość.

Chociaż ogólna satysfakcja absolwentów z programu kształcenia jest wysoka, wyniki ankiet sugerują potrzebę dalszego rozwoju modułów kształcących praktyczne umiejętności i kompetencje społeczne, które są kluczowe na współczesnym rynku pracy.

Warto podkreślić, że wyniki bieżących ankiet odnoszą się jeszcze do absolwentów, którzy realizowali programy studiów sprzed ostatnich zmian wprowadzonych w roku akademickim 2022/2023. Istnieje uzasadnione przypuszczenie, że wdrożone modyfikacje programowe przyczynią się do poprawy wyników w przyszłych ankietach, szczególnie w kontekście zgodności pracy z wykształceniem oraz rozwoju umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych.

Podsumowując, wyniki ankietyzacji pokazują pozytywne tendencje w sytuacji zawodowej absolwentów Biotechnologii, ale także wskazują na obszary wymagające dalszej uwagi i usprawnień. Dalszy rozwój programów nauczania, lepsza współpraca z pracodawcami oraz wprowadzenie dodatkowych narzędzi monitorowania mogą znacząco poprawić wyniki w przyszłości i zwiększyć konkurencyjność absolwentów na rynku pracy.

Koordinator KZJK

.....